

Απόφαση 2400/2010 Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς

Δημοσιευμένη σε ΔΕΕ 2011 σελ. 56, με παρατηρήσεις Ι. Ρόκα, σε ΔΕΕ 2011 σελ. 59.

Αρχή της αυτοτέλειας των νομικών προσώπων. Περιεχόμενο αυτής. Άρση της αυτοτέλειας. Κυρίως αυτό συμβαίνει, όταν γίνεται κατάχρηση του θεσμού του ν.π. Περιπτώσεις καταχρηστικής συμπεριφοράς (κυρίως αυτές εστιάζονται στην αποφυγή εκπλήρωσης των υποχρεώσεων μέλους των ν.π.)

ΠΠρΠειρ 2400/2010

Πρόεδρος Ε. Αναστασίου-Αναστασιάδου,
Πρόεδρος Πρωτοδικών

Εισηγητής: Β. Τζελέπης
Δικηγόροι Δ. Καραμαγκιώλης, Δ. Δημητρακάκης,
Γ. Λατσούδης

[...] Φέρεται προς συζήτηση [...] στο παρόν τμήμα Ναυτικών Διαφορών του Πρωτοδικείου Πειραιώς, η από 16.12.2004 αγωγή με την οποία η ενάγουσα εκθέτει μεταξύ αυτής και της πρώτης εναγομένης, η οποία τυγχάνει διαχειρίστρια πλοιοκτητών εταιριών και της οποίας νόμιμος εκπρόσωπος τυγχάνει ο δεύτερος εναγόμενος, συνήφθη, στις 8.1.1999 σύμβαση ανοικτού (αλληλόχρεου) λογαριασμού με την οποία χορήγησε στην άνω εταιρία πίστωση ποσού εκ ... δολ. ΗΠΑ. Οτι την 11.1.2009 εκταμιεύθηκε το πιο πάνω ποσό από την πρώτη εναγομένη το οποίο με δική της εντολή μεταφέρθηκε σε πίστωση του λογαριασμού άλλης εταιρίας. [...] Οτι κατά του δευτέρου εναγομένου η ενάγουσα διατηρεί αξίωση για την καταβολή των πιο πάνω ποσών καθώς υφίσταται ατομική και εις ολόκληρον με την πρώτη εναγομένη ενοχή συνιστάμενη στην κατάχρηση της νομικής προσωπικότητας της πρώτης από αυτούς καθώς υπό την ιδιότητα του κυριάρχου εταιρίου χρησιμοποίησε τη νομική προσωπικότητα αυτής ως παρένθετο πρόσωπο με σκοπό να προκαλέσει δολίως την προπεριγραφείσα οικονομική ζημία στην ενάγουσα και να αποφύγει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της έναντι της τελευταίας. [...]

[...] Α) ως προς την ευθύνη της πρώτης εναγομένης από τις ιστορούμενες συμβάσεις αλληλόχρεου λογαριασμού και όψεως επιταγών σε δολ. ΗΠΑ που καταρτίστηκαν μεταξύ αυτής και της ενάγουσας, εφαρμοστέο δίκαιο, εφόσον δεν γίνεται επίκληση συμφωνημένου τέτοιου από τα συμβαλλόμενα μέρη, είναι το ελληνικό ουσιαστικό δίκαιο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 25 εδ. β` ΑΚ και 4 παρ. 1 και 2 της από 19.6.1980 Συμβάσεως της Ρώμης [...], ως δίκαιο προς το οποίο οι ένδικες τραπεζικές συμβάσεις εκ του συνόλου των περιστάσεων συνδέονται στενότερα, καθ` όσον αυτές καταρτίστηκαν και εκτελέστηκαν στην Ελλάδα. Εξάλλου το ίδιο δίκαιο (ελληνικό) τυγχάνει εφαρμοστέο εν πάση περιπτώσει στην επίδικη συμβατική σχέση, εφ` όσον τις διατάξεις αυτού επικαλούνται οι διάδικοι προς θεμελίωση των ισχυρισμών τους, υφισταμένης για το λόγο αυτό σιωπηρής μετασυμβατικής συμφωνίας αυτών περί την εφαρμογή του (άρθρο 3 παρ. 2 της ως άνω Συμβάσεως της Ρώμης και άρθρο 25 εδ. α` ΑΚ). Β) ως προς την ευθύνη του δευτέρου εναγομένου (φυσικού προσώπου) ως κυριάρχου μετόχου της πρώτης εναγομένης, εφαρμοστέο δίκαιο είναι κατ` άρθρο 10 ΑΚ, το ελληνικό δίκαιο, ως και το δίκαιο της πραγματικής έδρας της εναγομένης εταιρίας, το οποίο είναι εφαρμοστέο και στη περίπτωση που η ευθύνη αυτή προϋποθέτει την προηγούμενη άρση της αυτοτέλειας του νομικού της προσώπου (ΠΠρΠειρ 1742/2001 ΕΝΔ 29,204).

Στο σημείο αυτό επί του ανωτέρω ζητήματος πρέπει να αναφερθούν τα εξής: Σύμφωνα με την αρχή του χωρισμού, που ακολουθείται στο ελληνικό δίκαιο, κάθε νομικό πρόσωπο είναι φορέας μόνο των δικών του δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Ο αυστηρός διαχωρισμός νομικού προσώπου και μελών έχει ως συνέπεια την περιουσιακή αυτοτέλεια αυτού, αλλά και άλλες νομικές συνέπειες, όπως χωριστή ικανότητα δικαίου του νομικού προσώπου (άρθρο 62 ΑΚ) και χωριστή ικανότητα για δικαιοπραξία και αδικοπραξία (άρθρα 70 και 71 ΑΚ). Ο βασικός αυτός κανόνας υποχωρεί, μόνο όταν μετά από γενικότερη και συνεχή στάθμιση

συμφερόντων και σκοπιμοτήτων (οικονομικών και κοινωνικών) επιβάλλεται μία άλλη νομική επιλογή (Αθ. Λιακόπουλος, Η άρση της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου στη νομολογία, 1988, σελ. 11 επ., Λ. Γεωργακόπουλος, Το δίκαιο των εταιριών, Ι, σελ. 41). Η αποκλίνουσα αυτή επιλογή, προκειμένου να μην ανατραπεί ο θεσμός της νομικής προσωπικότητας, είναι η εξαίρεση και είναι δυνατή μόνο με τη συνδρομή ιδιαίτερων και σοβαρών ή εξαιρετικών προϋποθέσεων.

Ενόψει των ανωτέρω, σε άρση της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου είναι δυνατόν να οδηγήσει (ΕφΠειρ 403/2002 ΕΝΔ 30,129 με σημ. Αθ. Μαρκάκη, ΕφΠειρ 606/2001 ΕΝΔ 30,108): α) η χρήση του νομικού προσώπου ως παρενθέτου. Σκοπός εν προκειμένω είναι ο αποκλεισμός της καταστρατηγήσεως του νόμου και η προστασία του αντισυμβαλλομένου του παρενθέτου. Ωστόσο, για να υπάρξει καταστρατήγηση, πρέπει ο αντισυμβαλλόμενος να οδηγήθηκε στη συγκεκριμένη συναλλαγή εξαιτίας της φαινόμενης καταστάσεως, στην οποία (συναλλαγή) δεν θα προέβαινε, εάν γνώριζε την πραγματικότητα (ΑΠ 101/1990 ΕΕμπΔ 1990,483, ΑΠ 623/1970 ΝοΒ 19,309), β) η ύπαρξη κυρίου μετόχου, κριτήριο, ωστόσο, που δεν είναι από μόνο του αρκετό για την κατάφαση της ευθύνης του για τα χρέη της εταιρίας (ΑΠ Ολ 17/1994 ΕλλΔνη 351263, ΕφαΘ 924/1998 ΕλλΔνη 40,406, ΠΠρΠειρ 4208/1999 ΝοΒ 48,82) και γ) η κατάχρηση θεσμού, δηλαδή η περίπτωση, όπου η επιμονή στην αρχή του χωρισμού θα κατέληγε σε αποτελέσματα δύσκολα αποδεκτά από το δίκαιο. Κατάχρηση θεσμού, βεβαίως, δεν ρυθμίζει το ελληνικό δίκαιο, πλην όμως γίνεται δεκτό ότι οι συνέπειες της είναι ανάλογες της καταχρήσεως δικαιώματος (άρθρο 281 ΑΚ - Ι. Σπυριδάκης, Γενικές Αρχές, σελ. 148 επ., Ν. Παπαντωνίου, Γενικές Αρχές, παρ. 144). Κατάχρηση υπάρχει, είτε όταν ο κυρίαρχος εταίρος χρησιμοποιεί τη νομική προσωπικότητα για καταστρατήγηση του νόμου ή για να προκαλέσει δολίως ζημία σε τρίτο ή για να αποφύγει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του. Για την τελευταία περίπτωση (μη εκπλήρωση υποχρεώσεων) κριτήρια είναι (ενδεικτικώς): α) η ανεπαρκής χρηματοδότηση της εταιρίας, β) η σύγχυση ατομικής και εταιρικής περιουσίας (Αθ. Λιακόπουλος, ό.π., σελ. 92, Λ. Γεωργακόπουλος, ό.π., σελ. 550, Σπ. Μούζουλας, Η ευθύνη της μητρικής επιχειρήσεως για τις υποχρεώσεις της θυγατρικής της, ΕΕμπΔ 1991,404 επ., Αλ. Κιάντου-Παμπούκη, Η προστασία των δανειστών στις ναυτιλιακές εταιρίες με παραμέριση της νομικής προσωπικότητας, Πρακτικά Ιου Διεθνούς Συνεδρίου Ναυτικού Δικαίου, σελ. 44 επ.), γ) το μέγεθος της οικονομικής συμμετοχής του εταίρου, δ) η εικονικότητα του νομικού προσώπου ή η έλλειψη συναλλακτικής οργανώσεως και δράσεως (ΕφΠειρ 1605/1988 ΕΝΔ 17,514) και ε) η συνολική συμπεριφορά του φυσικού προσώπου, όταν δρα προς τα έξω, αγνοώντας την ύπαρξη της εταιρίας ή δηλώνοντας ατομικώς την εφοπλιστική ιδιότητα (ΑΠ 1046/1990 ΕΝΔ 15, ΕφΠειρ 1253/1988 ΕΝΔ 19,106) ή παρέχοντας προσωπικές εγγυήσεις για λογαριασμό της εταιρίας (ΑΠ 1046/1990 ό.π., ΕφαΘ 11452/1986 ΕΝΔ 15,243).

Ενόψει των ανωτέρω, για την άρση της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου - κεφαλαιουχικής εταιρίας δεν αρκεί απλώς η μονομετοχική ιδιότητα ούτε η ιδιότητα του φυσικού προσώπου (που είναι ο μοναδικός μέτοχος ή ο κάτοχος του μεγαλύτερου μέρους των μετοχών) ως διαχειριστού, αλλά ούτε και το γεγονός ότι από τη συμμετοχή του φυσικού αυτού προσώπου στην εταιρία εξαρτάται η ύπαρξη ή η εξακολούθηση αυτής (ΑΠ Ολ 5/1996 ΕλλΔνη 371046), αλλά απαιτείται η συνδρομή συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, τα οποία καταδεικνύουν βούληση καταστρατηγήσεως των διατάξεων που αφορούν στα νομικά πρόσωπα (Καραβάς, Εγχειρίδιον Εμπορικού Δικαίου, Α΄, 1962, παρ. 131 επ., Παμπούκης, Συνέπειες της εμπορικότητας, 1986, παρ. 44II, Αθ. Λιακόπουλος, ό.π., σελ. 173). Τα ανωτέρω εκτεθέντα ισχύουν και στην περίπτωση των αλλοδαπών κεφαλαιουχικών εταιριών που έχουν μεν συσταθεί σύμφωνα με τους νόμους της πολιτείας στην οποία έχουν την καταστατική έδρα τους, πλην όμως εδρεύουν στην πραγματικότητα στην Ελλάδα και δεν έχουν τηρήσει τις διατυπώσεις συστάσεως που προβλέπει το ελληνικό δίκαιο για τις εταιρίες αντιστοίχου τύπου. Και τούτο γιατί οι εταιρίες αυτές (de facto εταιρίες) διέπονται μεν, κατ' άρθρο 1 παρ. 1 του Ν 791/1978, από το δίκαιο της καταστατικής έδρας τους ως προς τη σύσταση και την ικανότητα δικαίου, ενώ το ζήτημα της ευθύνης των μετόχων ή του ΔΣ ρυθμίζεται από το ελληνικό δίκαιο. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, ανεξαρτήτως του αν για τη σύσταση των εν λόγω εταιριών τηρήθηκαν ή όχι οι διατυπώσεις που απαιτούνται κατά τον νόμο για τη σύσταση των ΑΕ, οι εταιρίες αυτές έχουν

νομική προσωπικότητα και η άρση της αυτοτέλειας του νομικού τους προσώπου δικαιολογείται όταν αποδεικνύεται η καταστρατήγηση αυτή (ΕφΠειρ 403/2002 ΕΝΔ 30,129, ΠΠρΠειρ 1742/2001 ΕΝΔ 29,204).

Κατόπιν αυτών, η αγωγή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις που προαναφέρθηκαν καθώς και σ` αυτές των άρθρων 361 και 806, 830, 874 ΑΚ, 291, 295, 112 ΕισΝΑΚ, 669 ΕμπΝ και 47, 64, 67 του ΝΔ «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών» της 17.7/13.8.1923, σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του Ν 740/1977 (εφόσον πρόκειται για διεθνή συναλλαγή που αφορά την εκμετάλλευση πλοίου, έτσι ώστε να τυγχάνει νόμιμη η συνομολόγηση της σε αλλοδαπό νόμισμα), 341, 345, 346, 481 ΑΚ, 70, 176, 907, 908 παρ. 1 εδ. α` και 176 ΚΠολΔ, με την επισήμανση ότι η δεύτερη επικουρική βάση της αγωγής που ερείδεται στον αδικαιολόγητο πλουτισμό είναι μη νόμιμη, καθόσον αυτή δεν θεμελιώνεται σε περιστατικά διαφορετικά από αυτά της κυρίας βάσεως της αγωγής, ήτοι σε περιστατικά διαφορετικά της εκ της συμβάσεως απορρέουσας ευθύνης των εναγομένων (ΑΠ 1322/1996 ΕλλΔνη 38,1044). Επομένως, η αγωγή πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω και κατ` ουσία.

Από το σύνολο των εγγράφων, [...] αποδεικνύονται τα εξής: Δυνάμει της από 8.1.1999 σύμβασης που καταρτίστηκε, στον Πειραιά, μεταξύ της ενάγουσας αλλοδαπής τραπεζικής εταιρίας και της πρώτης εναγομένων, η οποία τυγχάνει διαχειρίστρια πλοίων εταιρία και έχει εγκαταστήσει γραφεία στην Ελλάδα δυνάμει του ΑΝ 89/1967, συμφωνήθηκε η χορήγηση έντοκης πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού μέχρι του ποσού του 1 εκ. δολ. ΗΠΑ υπό τους εξής όρους και συμφωνίες: Σύμφωνα με το άρθρο ΙΙ τμήμα της Συμβάσεως, η πίστωση συμφωνήθηκε έντοκος με ετήσιο επιτόκιο ίσο με τα άθροισμα α) μίας ποσοστιαίας μονάδας και τριακοσίων εβδομήντα πέντε εκατοστών επί τους εκατό (1,375%) υπεράνω του μέσου όρου των επιτοκίων που προσφέρονται στη Διατραπεζική Αγορά Δολαρίων του Λονδίνου για καταθέσεις μίας ημέρας (overnight deposits) ή καταθέσεις με εικοσιτετράωρη προειδοποίηση (call deposits) σε δολάρια κατά την ημέρα εκείνη. Σύμφωνα με το άρθρο ΙΙΙ τμήμα 6 της Συμβάσεως σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμής κατά τη δήλη ημέρα οποιουδήποτε ποσού πληρωτέου στην ενάγουσα εκ τη συμβάσεως, θα οφείλονταν από την δανειζόμενη τόκος υπερημερίας ίσος με δύο ποσοστιαίες μονάδες επί τοις εκατό (2%) ετησίως επιπλέον του άνω συμβατικού επιτοκίου. Σύμφωνα με το άρθρο ΙΙ της ίδιας σύμβασης η ενάγουσα είχε το δικαίωμα να εξυπηρετεί τη σύμβαση από έναν ή περισσότερους λογαριασμούς τους οποίους κατά τη διακριτική της ευχέρεια είχε το δικαίωμα να ενοποιεί ή να διαχωρίζει σύμφωνα με την συνήθη λογιστική τακτική της Τράπεζας.

Ετσι η ενάγουσα προέβη αμέσως μετά την υπογραφή της σύμβασης στο άνοιγμα ενός τρεχούμενου λογαριασμού ... εκταμιεύθηκε από τον εν λόγω λογαριασμό το συνολικό ποσό της πίστωσης ύψους 1 εκ. δολ. ΗΠΑ και μεταφέρθηκε σε πίστωση του λογαριασμού της εταιρίας F.N. Η μεταφορά του ποσού του δανείου στην ανωτέρω εταιρία, συμφερόντων του δεύτερου των εναγομένων, έγινε κατόπιν αιτήματος του τελευταίου, ο οποίος τυγχάνει και νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης, προς την ενάγουσα τράπεζα με την από 11.1.1999 επιστολή του, η οποία μάλιστα αποτυπώθηκε σε επιστολόχαρτο της πρώτης εναγομένης, απορριπτόμενου του ισχυρισμού των εναγομένων περί μη εκταμίευσης του δανείου προς την πρώτη των εναγομένων ως κατ` ουσίαν αβασίμου. Στη συνέχεια μέχρι και την 30.9.2003 η πρώτη εναγομένη δεν προέβη σε άλλες αναλήψεις, αλλά μόνο σε δύο καταβολές των 100.000 δολ. ΗΠΑ, συνολικού ποσού 200.000,00 δολ. ΗΠΑ, ενώ η ενάγουσα χρέων τους συμφωνηθέντες τόκους, [...] Ακολούθως, μετά την 30.9.2003, η εναγομένη προέβη στις 17.10.2003 στην αποπληρωμή των τόκων που ανέκυψαν από τη καθυστέρηση πληρωμής του δανείου και έκτοτε σε ουδεμία άλλη καταβολή προέβη για την εξόφληση της οφειλής της από τη σύμβαση αυτή. [...]

Περαιτέρω, μεταξύ των ίδιων διαδίκων νομικών προσώπων καταρτίστηκε, στον Πειραιά, στις 10.1.2000, δεύτερη σύμβαση ανοίγματος λογαριασμού όψεως... Στις 30.9.2003 το ανεξόφλητο υπόλοιπο του εν λόγω λογαριασμού ανερχόταν στο ποσό των 383.974,16 δολ. ΗΠΑ πλέον τόκων 1.405,24 δολ. ΗΠΑ. Την οφειλή της αυτή η ενάγουσα αναγνώρισε με την προαναφερθείσα από 15.10.2003 επιστολή της ενάγουσας, την οποία συνυπέγραψε ο δεύτερος εναγόμενος υπό την ανωτέρω

ιδιότητα του για λογαριασμό της πρώτης. Την 1.11.2003 η ενάγουσα σταμάτησε να χρεώνει τόκους στο λογαριασμό αυτό και μέχρι την 11.11.2004 εμφάνιζε σταθερό χρεωστικό υπόλοιπο 385.379,40 δολ. ΗΠΑ. Ακολούθως η ενάγουσα με την από 11.11.2004 εξώδικη καταγγελία και όχληση προς την εναγομένη, η οποία της επιδόθηκε στις 12.11.2004, κατήγγειλε τις ένδικες δύο συμβάσεις καλώντας αυτήν να εξοφλήσει το χρέος της, το οποίο συνολικά ανήλθε κατά το χρόνο του κλεισίματος στο ποσό των 1.218.060,03 δολ. ΗΠΑ. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτή η αγωγή ως προς την πρώτη εναγομένη κατά τις συρρέουσες δύο κύριες νομικές βάσεις της αγωγής, κατά τα ειδικότερα στο διατακτικό της παρούσας οριζόμενα.

Περαιτέρω από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά μέσα προέκυψε ότι ο δεύτερος εναγόμενος υπό την ιδιότητα του διευθυντή, κυρίαρχου μετόχου και νομίμου εκπροσώπου της πρώτης εναγομένης εταιρίας καλυπτόμενος υπό τον εταιρικό μανδύα της, τη χρησιμοποιούσε κατά κατάχρηση της νομικής προσωπικότητας της, για την άσκηση των προσωπικών εμπορικών δραστηριοτήτων του. Ειδικότερα προέκυψε ότι ο δεύτερος εναγόμενος έχει συγκροτήσει όμιλο εταιριών που ασκούν ναυτιλιακές επιχειρήσεις και δη εκμεταλλεύσεως πλοίων με σκοπό το κέρδος.

Στον όμιλο αυτό ανήκουν 10 εταιρίες, εκ των οποίων οι 9 από αυτές είναι μονοβάπορες πλοιοκτήτριες εταιρίες, ενώ η δέκατη από αυτές και πρώτη εναγομένη εταιρία τυγχάνει διαχειρίστρια των υπό αλλοδαπή σημαία πλοίων που ανήκουν στις ανωτέρω πλοιοκτήτριες εταιρίες του ομίλου. Οι εταιρίες αυτές ήσαν οι συνεστημένες κατά το Νόμο της Λιβερίας και κατά το Νόμο της Μάλτας ενώ στις περισσότερες από αυτές, μεταξύ των οποίων και η πρώτη εναγόμενη, διατηρούσε την ιδιότητα του Διαχειριστή (Director) και του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου κάθε εταιρίας από τις ανωτέρω αναφερόμενες. [...] Περαιτέρω προέκυψε ότι όλες οι εταιρίες του ομίλου είχαν είτε μηδενικό είτε ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο και μάλιστα η πρώτη των εναγομένων, η οποία είχε το ρόλο της διαχειρίστριας των λοιπών εταιριών δεν διέθετε μετοχικό κεφάλαιο ούτε κάποιο αξιόλογο περιουσιακό στοιχείο. Επιπλέον ο όμιλος εταιριών του Α.Κ. είχε εγκαταστήσει τα γραφεία του στην Αθήνα και επί της οδού Ν. αρ όπου εκεί ασκεί-το πράγματι η διοίκηση και διαχείριση των πλοιοκτητριών και της διαχειρίστριας. Καθεμία από τις ανωτέρω εταιρίες δεν είχε εσωτερική διοικητική οργάνωση και αυτοτέλεια, όλες δε οι αποφάσεις λαμβάνονταν από τον Α.Κ. Εξάλλου από το ίδιο ως άνω αποδεικτικό υλικό προέκυψε ότι ο δεύτερος εναγόμενος ενεργούσε ατομικώς εμπορικές πράξεις που αφορούσαν τη διαχείριση και εκμετάλλευση πλοίων με παρένθετο πρόσωπο την πρώτη εναγομένη εταιρία. Έτσι προς εξασφάλιση της λήψεως πιστώσεων από την ενάγουσα, ο δεύτερος εναγόμενος για την εξασφάλιση του χρέους μιας εταιρίας παρείχε εγγυήσεις άλλη εταιρία του ομίλου, την οποία αυτός υποδείκνυε ανάλογα με τα εκάστοτε οικονομικά του συμφέροντα.

Στην υπό κρίση περίπτωση ο δεύτερος εναγόμενος χρησιμοποιώντας το νομικό εταιρικό μανδύα της πρώτης εναγομένης, η οποία, όπως προελέχθη, στερούνταν οιαδήποτε αξιόλογο περιουσιακού στοιχείου, επέτυχε τη σύναψη δανείου ποσού 1.000.000 δολ. ΗΠΑ, με τη μορφή αλληλόχρεου λογαριασμού, χωρίς η εν λόγω πίστωση να εξασφαλιστεί με εμπράγματα ασφάλεια επί του πλοίου. Η ενάγουσα, αποδεχόμενη την υπόσχεση του δεύτερου εναγομένου περί εξοφλήσεως του δανείου εντός έξι μηνών από τη σύναψη της σχετικής σύμβασης με χρήματα που θα προκύψουν από την πώληση προς διάλυση δύο πλοίων, πλοιοκτησίας εταιριών του ομίλου, χορήγησε πίστωση, η οποία εκταμιεύθηκε στο σύνολο της με μία μόνο ανάληψη και μεταφέρθηκε με εντολή του ιδίου στο λογαριασμό της εταιρίας F. με σκοπό την κάλυψη οφειλής που διατηρούσε η τελευταία στην ενάγουσα. Και τούτο διότι επεδίωκε την εξόφληση ενός ενυπόθηκου χρέους επί πλοίου και την αποδέσμευση ενός περιουσιακού στοιχείου με συνέπεια την απαλλαγή μιας φερέγγυας εταιρίας με την κατ' ουσίαν ανάληψη του χρέους από μία αφερέγγυα εταιρία.

Στη συνέχεια, ο ίδιος εναγόμενος εκμεταλλευόμενος τη μακρόχρονη συνεργασία του με την ενάγουσα, η οποία είχε αρχίσει από τον πατέρα του Α.Κ. και συνεχιζόταν πλέον από τον ίδιο, προς κάλυψη των τρεχουσών οικονομικών αναγκών των εταιριών του ομίλου και δη προς εξασφάλιση της πληρωμής των

τραπεζικών επιταγών που εξέδιδε η πρώτη εναγομένη, μετά τη σύναψη του αλληλόχρεου λογαριασμού, άρχισε να καθυστερεί την πληρωμή των επιταγών που εμφανίζονταν προς πληρωμή στην ενάγουσα, η οποία, ωστόσο κάλυπτε αυτές με την πληρωμή τους στους κομιστές. Τούτο συνέβαινε μέχρι το Φθινόπωρο του 2001, οπότε και αρνήθηκε να χορηγήσει στον δεύτερο εναγόμενο δεσμίδα με επιταγές καθώς το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού από την οποία σύρονταν και πληρώνονταν οι επιταγές ανήλθε στο ποσό των 383.974,16 δολ. ΗΠΑ.

Εξάλλου, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, ο δεύτερος εναγόμενος με την από 15.10.2003 επιστολή της ενάγουσας, την οποία και συνυπέγραψε, αναγνώρισε με την προεκτεθείσα ιδιότητα του, την οφειλή της πρώτης εναγομένης, παρέχοντας επιπλέον και την υπόσχεση για την παροχή δεύτερης υποθήκης επί των πλοίων που ανήκαν στις εταιρίες του ομίλου του για την κάλυψη των οφειλών αυτών, κάτι το οποίο ουδέποτε πραγματοποιήθηκε.

Με βάση τις ανωτέρω παραδοχές προκύπτει ότι: α) ότι ο δεύτερος εναγόμενος είχε συνεχή παρουσία και ανάμιξη σε όλες τις υποθέσεις της εναγομένης εταιρίας, με αποτέλεσμα να υπάρχει μία κυριαρχική εξάρτηση της απ' αυτόν και επιπλέον σύγχυση των περιουσιών τους. Το ότι υπήρχε σύγχυση των περιουσιών τους συνάγεται άλλωστε σαφώς και από το ότι η εναγομένη εταιρία δεν χρηματοδοτούνταν επαρκώς (δεδομένου ότι αφενός δεν προέκυψε ότι τα κέρδη της ήταν ανάλογα με τις χρηματοπιστωτικές συμβάσεις που συνήπτε, αφετέρου χρησιμοποιείτο μόνο για τις ανάγκες διαχείρισης και εκμετάλλευσης των πλοίων των εταιριών του ομίλου Κ., κατ' επιλογή του δεύτερου εναγομένου) και λειτουργούσε από την ίδια επαγγελματική εγκατάσταση με αυτόν, ο οποίος δρούσε προς τα έξω δηλώνοντας ότι ουσιαστικά ενεργεί για δικό του λογαριασμό και παρέχοντας ατομικές εγγυήσεις υπέρ της εναγομένης εταιρίας.

Εξάλλου η τελευταία, όπως εκτέθηκε και πιο πάνω, δεν διέθετε ξεχωριστή εσωτερική οργάνωση (ΔΣ, ΓΣ κ.λπ.), δημιουργήθηκε δε από τον ίδιο, ο οποίος είχε την ιδιότητα του διαχειριστή και του προέδρου του ΔΣ και κατείχε το 60% του μετοχικού κεφαλαίου ενώ το υπόλοιπο κατείχαν ισομερώς οι δύο αδελφές του, β) προς αποφυγή εκπλήρωσης των οφειλών του έναντι της ενάγουσας επέτυχε την αποφυγή παροχής εγγυήσεων υπέρ της πρώτης εναγομένης, παρά την προηγούμενη αντίθετη πρακτική που ακολουθούσε στο παρελθόν καθώς κάθε δανειακή σύμβαση καλυπτόταν από εγγυήσεις που έδιδε κάθε εταιρία του ομίλου Κ. υπέρ της άλλης, παρά τις υποσχέσεις που είχε δώσει και διαλαμβάνονται στην από 15.10.2003 επιστολή της ενάγουσας με την οποία αναγνωρίζεται το ένδικο χρέος, γ) η ενάγουσα, καλοπίστως ενεργούσα, πρόβη στις ένδικες χορηγήσεις πιστώσεων με βάση την πρακτική που είχε διαμορφωθεί στο πλαίσιο των οικονομικών συναλλαγών τους και κυρίως με βάση τη πολυετή συνεργασία και τη φερεγγυότητα του ομίλου εταιριών Κ., γεγονός το οποίο αποτέλεσε και το κριτήριο της άνευ εγγυήσεων παροχής δανείων, στην οποία αναμφισβήτητα δεν θα προέβαινε αν γνώριζε την πρόθεση του δεύτερου εναγομένου να μην αποπληρώσει αυτά, δ) ο ίδιος εναγόμενος, ο οποίος επέτυχε την άνευ εγγυήσεων χρηματοδότηση με την κατ' επιλογή του διοχέτευση και ανάληψη του χρέους από την πρώτη εναγομένη, χρησιμοποίησε τη νομική προσωπικότητα της τελευταίας με σκοπό αφενός την απορρόφηση των δυσμενών συνεπειών από την μη αποπληρωμή των δανείων από μία αφερέγγυα εταιρία, αφετέρου τη διασφάλιση της φερεγγυότητας των λοιπών πλοιοκτητριών εταιριών του ομίλου, οι οποίες δεν επιβαρύνθηκαν με τη χορήγηση εγγυήσεων υπέρ των δανείων αυτών, αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό την αύξηση του παθητικού τους.

Υπό τα δεδομένα αυτά, από την πλευρά του δεύτερου εναγομένου έγινε κατάχρηση της νομικής προσωπικότητας της εναγομένης εταιρίας και, έτσι, η εκ μέρους του επίκληση της αυτοτέλειας του νομικού της προσώπου προς αποκλεισμό της ευθύνης του, συνιστά καταχρηστική άσκηση των δικαιωμάτων του ως μετόχου της.

Συντρέχει λοιπόν λόγος, σύμφωνα και με όσα εκτέθηκαν στην προηγηθείσα νομική σκέψη, για άρση της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου της εναγομένης εταιρίας, με αποτέλεσμα την κατάφαση της προσωπικής ευθύνης του δεύτερου εναγομένου για το επίδικο χρέος της (εις ολόκληρον μετ' αυτής) έναντι της ενάγουσας. [...]

(Δέχεται την έφεση.)

Ν.Σ.